

Sørine Gotfredsens prædiken 19. søndag efter trinitatis

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og samfundsdebattør

Dato

26. oktober 2025

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Markusevangeliet kapitel 2, vers 1-12

- 1 Man skal være ret usædvanligt indrettet, hvis man aldrig føler anger. Jeg taler ikke nødvendigvis om at angre store dramatiske handlinger, der virkelig har gjort skade, men også om de mange små episoder, som man er mindre stolt af. Så sent som forleden måtte jeg undskylde overfor en bekendt, fordi jeg efter et skænderi
5 helt bevidst bagefter havde tyranniseret lokalet gennem stilhed. Der er mange måder at udøve sin smålighed på, og når man overmandes af trang til at sige undskyld, skal man huske at overveje, om man gør det for sin egen eller den andens skyld. Men under alle omstændigheder er det, som om en balance skal genoprettes. At give en undskyldning kan næsten føles som at blive genindsat i
10 verden efter at være faldet en lille smule ud af den. Som at blive født på ny, og netop fordi undskyldningen er så kraftfuld, skal den omgås med omtanke.

- Følelsen af at blive født på ny melder sig utvivlsomt også hos den lamme mand, der bliver helbredt af Jesus i Kapernaum i teksten i dag. Med en imponerende
15 målrettethed får hans venner ham sænket ned gennem et hul i taget, dér hvor Jesus er, og de er åbenbart ret sikre på, at han er manden, der kan hjælpe. Det kan han også. Jesus siger til den lamme, at hans synder er tilgivet, hvormed han bliver fri til atter at bevæge sig. Det skaber dog stor forargelse på stedet, idet de skriftkloge, de faste håndhævere af lov, orden og tradition, minder om, at det
20 kun tilkommer én at tilgive, nemlig Gud selv. De aner jo endnu ikke, at Jesus og Gud i virkeligheden er én og den samme, men de opdager til gengæld, at den lamme rejser sig, tager sin bære og går. Tilgivelsen har gjort ham rask, og aldrig har de set noget lignende. Den lamme har fået mulighed for at begynde forfra, og netop dette kan nok minde lidt om følelsen af at sige undskyld. Denne mand
25 nåede ganske vist ikke selv at sige noget, men han opsøgte Jesus, fordi han ville

befries for alt det, der tyngede og lammede i hans tilværelse. Han ønskede en slags ny begyndelse.

30 Vi befinder os i undskyldningernes tid. En ting er, at repræsentanter for staten løbende stiller sig frem og med et til tider lidt salvelsesfuldt ansigt undskylder for fortidens brutale behandling af bestemte grupper i samfundet. Det kan have stor betydning for dem, der modtager undskyldningen, det er givet, men det ændrer ikke ved, at det kan være ret ubehageligt at overvære disse officielle
35 undskyldnings-seancer. Jeg har en teori om hvorfor, og den følger om lidt. Noget andet er imidlertid, at også kirken begynder at gøre sig i undskyldninger. Senest har den norske kirke sagt undskyld til lgbt-personer, der historisk har været ringeagtet i kirkelig sammenhæng, og mens jeg ønsker alt godt for enhver fredelig minoritet, blev jeg lidt bekymret. Endnu mere da én af vore egne
40 biskopper forleden i avisen skrev, at kirken i følge hende også her i landet reelt ikke kan undskylde nok. Som så mange andre er hun bestyrtet over den stigende antisemitisme, der også i fortiden har præget den kristne kirke, det er desværre sandt, men hendes opfordring til kirken om, som hun formulerer det: ”herfra og til dommedag”, at undskylde for krænkelser af andre er ikke klog. Hun
45 skriver: ”Så snart et mindretal er synligt eller bliver gjort synligt, står det i fare for at blive mobbet ud af fællesskabet. Det skulle kristne være de første til at forstå...” Naturligvis skal mindretal behandles ordentligt, men biskoppens forsøg på at dyrke en slags uendelig dårlig samvittighed blot ved tanken om, at minoriteter kan føle sig dårligt behandlet, fremstår ikke videre gennemtænkt.

50 Tager vi os ikke i agt kan både folkekirken, folket og den enkelte i en sådan brødebetyngt kultur i for høj grad blive en undskyldning for sig selv. Problemet er nemlig, at undskyldningen fremfor at være noget, man giver til den, man personligt har forbrudt sig mod, kan blive til en norm angående
55 nærmest konstant bodsgang. Lever man sit liv i intens optagethed af ikke at støde nogen, er det svært simpelthen at være frimodigt til stede og også i øvrigt anse andre for at være selvstændige og nogenlunde robuste væsner. Ja, minoriteter skal behandles ordentligt, men den intense tilbøjelighed til at sige undskyld skal ikke dominere tankegangen, for så svækkes den levende samtale i
60 samfundet og den klare forkyndelse i kirken. Og værst af alt – så fordrejes begrebet skyld inde i den enkelte. I kristen forstand er mennesket skyldigt, fordi det fødes ind i syndigheden og skylder enhver alt, hvad man kan give. I vor tids undskyldnings-mani bliver skylden mere og mere forbundet med dette at forbyde sig mod bestemte grupper samt den herskende tone, der hele tiden

farves af tidens moral.

Og inden vi ser os om, ved man ikke, om man sidder og lytter til en prædiken eller læser en leder i Politiken. Som teolog K. Olesen Larsen har sagt det:

70 ”Kirken har ikke anden opgave end at være Kirke: den har ikke andet at byde end Evangeliet (...) den har ingen speciel Moral, den har ingen Løsning paa Tidens Spørgsmål, den har ingen Garanti for Fremtiden.” Nej, og den skal ikke lægge sig i slipstrømmen af en angrende tidsånd og stikke undskyldninger ud i den mere eller mindre blå luft. Så kan vi som sagt miste sans for begrebet skyld
75 og dermed også for begrebet tilgivelse. Der er nemlig stor forskel på selv at ville undskylde i sit liv sig og at blive undskyldt i sit liv. Den, der hele tiden selv vil undskylde, risikerer med tiden at miste værdighed, mens den, der bliver undskyldt, altså, bliver tilgivet, vinder værdighed. Da Jesus har tilgivet den lamme mand for hans synder, kan han atter leve. Ikke fordi han tilgives for
80 noget bestemt som at tale dårligt om lgbt-personer eller at have taget en uregerlig folkeskoleelev for hårdt i armen, men fordi han altid har brug for Jesu tilgivelse. Fordi mennesket i princippet kunne sige undskyld hele tiden, da vi konstant er i fare for at svigte lidt, forløbe os lidt, tyrannisere lokalet lidt, bagtale lidt og elske for lidt. Man bærer på så mange minder om de øjeblikke, hvor man
85 var for lille og måske endda fik en anden til at græde, og med årene føles de desværre tungere og tungere. Jeg husker mere og mere tydeligt, hvordan jeg løj for min far eller råbte noget modbydeligt af min bror. Det er, som om de øjeblikke gradvist udkrystalliseres i sjælen som vidnesbyrd om, hvem jeg jo også altid har været og altid vil være, og man må nok indse, at man aldrig vil komme
90 på højde med sin egen samvittighed. Og det giver sjældent mening pludselig at undskylde for noget, der skete for mange år siden, for øjeblikket er væk, og både det man gjorde og den, man gjorde det imod, er siden blevet præget af årene, der gik. Det var en anden tid, og undskyldningen ville primært i dag være for min egen skyld.

95

I kristen forstand, derimod, er tiden aldrig en anden, men altid den samme. Det er tiden, som Jesus er trådt ind i for at vise os, at vi ikke her fra og til dommedag skal sige undskyld, for så kan man blive så optaget af at træde ren og moralsk frem, at man langt hen ad vejen bliver et kunstigt væsen uden tilstrækkelig
100 virkelig selverkendende. Det er Jesus, der undskylder for os og ikke os, der hele tiden skal undskylde for os selv, for undskyldningens regnskab er uendeligt, og derfor skal vi befries fra det. Derfor sendte Gud sin Søn hertil som den eneste, der herfra og til dommedag kan undskylde for os. Den magt til at tilgive beviste

105 han ved som vores frelser og forsoner at opstå fra døden og selv i egen skikkelse
være undskyldningen for alt, hvad vi gør galt og dermed udfri os fra illusionen
om at kunne undskylde os selv til renhed. Den kamp, som så mange gennem
historien har tabt. En af dem er den russiske forfatter Tolstoj, der i bogen
Bekendelser, forklarer hvordan han som ung ønskede at fremstå ren. Han
110 skriver: "Det hele begyndte selvfølgelig med moralsk fuldkommengørelse" og
"ønsket om at være bedre end andre mennesker." Men glæden og roen meldte
sig ikke, tværtimod mistede Tolstoj gradvist lysten til at leve, og den rørte først
atter på sig, da han som ældre forstod, at det er Guds tilgivelse, der i sidste ende
gør ham ren. Han skriver: "Lev, idet du søger Gud, og så kan der ikke være
115 noget liv uden Gud. Og kraftigere end nogensinde blev alt lyst i mig og omkring
mig, og dette lys forlod mig aldrig mere," På samme måde som den lamme
mand blev Tolstoj ved Jesu magt bragt tilbage til livet. Stadig som et syndigt
menneske, der begår fejl, men nu i et lys, der gør, at han har værdighed alligevel.

120 Her skal jeg understrege, at mennesket naturligvis hele livet af og til skal sige
undskyld. Jeg skulle sige undskyld, da jeg terroriserede lokalet ved demonstrativt
at tie, for det er ikke er i orden. Endnu mindre fordi jeg vidste det, mens jeg
gjorde det. Men ingen undskyldning gør nogen ren, den skaber bare en lille
smule balance i det daglige menneskelige regnskab, og vi overvurderer så let
125 vores egen myndighed, når vi undskylder og tror, at vi er kommet meget mere
på højde. Det er dén misforståelse, man kan ane i de lidt salvelsesfulde ansigter,
når der undskyldes på vegne af et helt land og en fortid og på grund af nogle
handling af mennesker, der ikke lever længere. Undskyldningen bliver en
letkøbt norm, et effektivt plusord, der driver på en alvors tyngde, man ikke
130 selv har reel del i, og så er der virkelig fare for at miste sans for, hvad skyld er. Og
hvad tilgivelse er. Og det er derfor, at tidens pressemøde-undskyldninger på
fortidens vegne kan være en lille smule ubehagelige at se på. Jo mere vi dyrker
tanken om at angre på forfædrenes vegne, desto mere kan vi komme til at mene,
at vi i sammenligning med dem er rene. Men ingen har overblik over hverken sit
135 eget sind eller et folks samtid, mentaliteten er altid i bevægelse, og derfor skal vi
som sagt se os selv i lyset af den tid, der altid er den samme. Jesu tid,
kristendommens tid, tilgivelsens tid, hvori hans ord går til os. I kirken, i
nadveren, i dåben og hver gang vi som den lamme mand insisterer på at komme
ham nær for at høre hans ord til os: Dine synder tilgives dig.

140

Dette er vores kendingsråb – den kristne kirkes kendingsråb, der sætter os fri fra
hele tiden at skulle undskylde for os selv. Jesus undskyldte for os med sit liv, og

145 hvis man tror på det, kan man leve i frihed. Ikke fra at adlyde samvittigheden og
angre det, man gør forkert – og heller ikke fra, når øjeblikket er der at sige
undskyld til den, man har gjort fortræd – men fra at blive lammet i en tro på, at
det er ens egen undskyldning, der kan gøre den helt store forskel. Det kan den
ikke. Vi kan ikke undskylde os fra at være de skyldige, men vi kan tro på, at vi
150 bliver undskyldt for at være netop det. Så glem aldrig kendingsråbet: dine synder
tilgives dig! Det råb samles vi om, og det råb frelser os fra at blive forblændet af
alle vore mere eller mindre troværdige forsøg på at fremstå som rene. Jesus
undskylder for os. Det er dét, der gør den helt store forskel. Han undskylder os
til frelse og til i sandhed og i evighed at blive født på ny. Amen.

155

Kilde

Manuskript er taget fra www.soerine.dk med tilladelse fra udgiver

160 **Kildetype**

Digitalt manuskript

Tags

19. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken

URI

165 <https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-19-sondag-efter-trinitatis>

170

175

180